

Dossier de premsa

Baldomer Gili Roig (1873-1926)
L'objectiu del pinzell

Del 6 de març a l'11 de maig de 2008

Ermita de muntanya, c. 1926

Presentació

La pintura de Baldomer Gili Roig (Lleida, 1873 – Barcelona, 1926) resulta essencial alhora d'entendre el panorama de la pintura catalana durant les primeres dècades del segle XX, i aconseguir superar una visió erròniament reduïda al Modernisme. Amb l'adequada perspectiva que dóna el temps, el Museu d'Art Jaume Morera recupera —més de vint anys després de la darrera antològica realitzada a la ciutat de Lleida— el treball d'un dels nostres artistes més singulars, l'eclecticisme del qual l'ha relegat durant molts anys a un espai marginal dins la història de l'art català, i ha comportat un cert l'oblit de la seva figura i obra. Aquesta exposició situa Gili Roig en el lloc que es mereix pel que fa a l'art del seu temps, i posa en evidència que el panorama artístic del moment era molt més ric i variat del que tradicionalment s'ha escrit. Des del paisatgisme al costumisme, passant pel simbolisme i el decorativisme, difícilment podrem trobar un altre pintor català de la qualitat i dimensió del lleidatà alineat amb artistes tant significatius com ara Julio Romero de Torres, Joaquim Sorolla o Cecilio Pla, entre d'altres.

Baldomer Gili Roig fou un pintor peculiar dins la nombrosa nòmina d'artistes de la seva generació. Format a Irun, Madrid, Munic i Roma, la seva és una trajectòria relativament apartada dels centres de formació i recerca artística més habituals de l'època, on hi trobem a bona part dels seus coetanis: Barcelona, destí ineludible per la majoria de joves artistes catalans i, naturalment, París. Malgrat participar de molts estils, sense apropiar-se'n de cap en especial, i que sigui el costumisme la temàtica que més singularitza l'obra de Gili Roig dins el panorama de la pintura catalana de començaments de segle XX, serà en el gènere del paisatge on, sobretot en els darrers anys de la seva vida, aplicarà amb major decisió algunes petites llibertats tècniques que el distanciaran, moderadament, del tradicionalisme més acadèmic, i on anirà definint i consolidant un estil més personal que acabarà prenent el protagonisme a la pintura costumista.

Aquesta exposició també ens permet descobrir una nova dimensió d'aquest artista: Gili Roig, fotògraf. En el miler de plaques de vidre que s'han conservat en el seu arxiu documental, hi reconeixem tots els temes que trobem en els seus quadres, produint un efecte mirall entre la imatge fotogràfica i la pictòrica. Una visió diferent de la realitat a través de l'objectiu de la càmera que li permetia copsar amb una distància necessària el que acabaria reproduint amb el pinzell.

Baldomer Gili Roig

Àmbits de l'exposició. Àmbit 1

PAISATGE

Baldomer Gili Roig utilitza el paisatge per explorar la llum i per descobrir el color. El seu recorregut artístic comença amb la llum més emplomada del Cantàbric, amb els paisatges ennuvolats d'Hondarribia i altres parts del País Basc. Després, travessa la Terra Ferma per l'Albi i Vinaixa i acaba al Cap Roig de Calella i als molins de Mallorca, en plena llum espantosa del Mediterrani.

Jardí de la Villa Falconieri, 1900

Puebllo de Montaña, 1916

Calella de Palafrugell, 1914

Barques varades
Barcelona, Museu Nacional d'Art de Catalunya

Àmbits de l'exposició. Àmbit 2

COSTUMISME

Baldomer Gili Roig és dels pocs pintors catalans que participen en l'estètica costumista, més pròpia dels pintors espanyols. Aquest és el tret que més el distingeix de la resta d'artistes de la seva generació. Un costumisme que s'inspira en realitat popular i en escenes quotidianes, que trasllada a la tela amb un realisme absolut.

Sol d'hivern, 1901

Baldomer Gili Roig pintant *Sol d'hivern*, 1901

Ànimes alegres, 1911

La sidreria, 1911

Àmbits de l'exposició. Àmbit 2

MODERNISME

Contrastant amb la seva pintura costumista de corrent espanyol que no busca sublimar la realitat, Gili Roig també es deixa portar per l'imaginari modernista català. En aquest cas, participa en la poètica que utilitza la feminitat com a al·legoria de sentiments i de virtuts, i desenvolupa una obra que demostra el seu ofici i l'heterodòxia del seu talent.

Noia de l'ombrel·la, 1906

Dona amb tassa de cafè, 1907

Fotografia de B. Gili Roig. Musa modernista

Contrastos (orgull i humilitat), 1911

Àmbits de l'exposició. Àmbit 2

DIBUIX I IL·LUSTRACIÓ

El dibuix, la col·laboració en publicacions periòdiques i el disseny de cartells completen la varietat de recursos pictòrics que Baldomer Gili Roig va utilitzar al llarg de la seva vida. Sobre el paper, s'atura a trobar el detall de l'anècdota i la filigrana de la línia, més que seguir el joc dels colors, com fa sobre la tela. El sentit de l'humor i un cop més l'observació precisa de la realitat en són el fil conductor.

Cartell Teatre Novedades, 1918

Cabalgata triunfal

FOTOGRAFIA

Baldomer Gili Roig també va ser un gran fotògraf. No sabem si n'era conscient del tot, però les més de 2.000 plaques de vidre que es conserven ens confirmen que la fotografia no va ser un element anecdòtic en la seva creació artística. Per primera vegada es mostren en una exposició algunes de les imatges que va copsar amb la seva càmera.

Fotografia de B. Gili Roig. Noies cosint xarxes

Fotografia de B. Gili Roig. Claustre del Monestir de Poblet

Cronologia Baldomer Gili Roig (1873-1926)

- 1873 Neix a Lleida, el 19 d'octubre. Fill de Joan Gili Montblanch (Santa Coloma de Queralt) i de Dolors Roig Bergòs (Lleida).
- 1882 Es trasllada amb la seva família a Irun (País Basc).
Estudis al Colegio de Segunda Enseñanza de San Luis (Irun).
Formació amb els pintors Don José Salis, Antonio Aramburu i Luis Bertodano.
- 1888 Es trasllada amb la seva família a Barcelona.
Ingressa a l'Escola de Belles Arts i Oficis de Barcelona (Llotja).
Formació amb el pintor valencià Lluís Franco Salinas.
- 1890 Es matricula a l'Escuela Especial de Pintura, Escultura y Grabado de Madrid (Real Academia de Bellas Artes de San Fernando) i assisteix a les classes del pintor Alejo Vera.
- 1895 Inici de la seva col·laboració com a il·lustrador a la revista L'Esquella de la Torratxa. Hi col·laborarà fins al 1908 sota el pseudònim "L'Alegret".
- 1897 Il·lustra l'obra *Poesías* del poeta lleidatà Magí Morera i Galícia.
Marxa a Munic (Alemanya) durant dos anys. Estudis a l'Acadèmia Oficial de Belles Arts d'aquesta ciutat amb el pintor Paul Hëcker.
- 1898 Retorn a Espanya com a conseqüència de la crisi del 98.
- 1899 Exposició individual a la Sala Parés de Barcelona.
Primera exposició a Lleida (Casa López).
- 1900 La Diputació de Lleida li concedeix una pensió de quatre anys per traslladar-se a Roma.
Participa en l'Exposició Regional Olotina (*Racó de Jardí, Estudi de Sol i Cap de Gitana*), a Olot.
Viatge a París i Roma.
S'instal·la a la Villa Frascati, prop de Roma, en un convent de franciscans. Més tard, fixarà el seu estudi a la Villa Strohl Fern (Roma).
A Frascati, pinta la seva primera gran obra, *Sol d'hivern*.
Visita i pinta a la Villa Aldobrandini, la Villa Torlonia i la Villa Falconieri.

Baldomer Gili Roig

Schliersee (Alemanya), 1900

Venècia, 1901

1901 Exposició Nacional de Belles Arts, de Madrid. Obté la 3a medalla per *Rincón de Jardín*.

Il·lustra l'obra *De mi viña* del poeta lleidatà Magí Morera i Galícia.

A Roma, pinta, entre d'altres, *El viudo*, *Leda* i *Natura*.

Exposició individual a la Sala Parés de Barcelona.

1903 Participa al Saló de la Société Nationale de París amb *Natura*, pintada a Roma.

Exposició Internacional d'Atenes. Obté la 2a medalla per *Paisaje crepuscular*.

Viatja per Itàlia (Venècia, Florència, Pisa, Nàpols, Pompeia, Gènova o Torí) i per França (París, Marsella, Lió o Baiona).

1905 1r. Premi del concurs de plafons decoratius Joan Llusà Puig amb l'obra *L'Abisme*. Exposición Concurso Llusà al Cercle Artístic, de Barcelona (gener).

Pinta del natural un retrat del rei Alfons XIII, al Palacio de Oriente, per encàrrec de la Diputació de Lleida destinat a presidir el Saló de Sessions.

Inicia el seu contacte amb els pobles de Vinaixa i Calella de Palafrugell, dos dels indrets més recurrents al llarg de tota la seva obra.

1906 Exposició general, d'Osca. Medalla d'or fora de concurs.

1907 Exposició Internacional d'Art de Barcelona. Obté la 3a medalla per *Leda*. Hi presenta també el paisatge *Terra catalana*.

Exposició a la Sala Parés de Barcelona. Mostra d'obres pintades a Roma.

Exposició d'Autoretratos de Artistas Españoles al Saló Reina Regente del Palau de Belles Arts de Barcelona. Hi participa amb l'obra *El espejo de mi estudio*.

Accèssit al concurs de plafons decoratius de la Junta de Museus de l'Ajuntament de Barcelona.

1908 Exposició a la Sala Parés de Barcelona (gener), coincidint amb la primera exposició de les gitanes d'Isidre Nonell.

Exposició Nacional de Belles Arts de Madrid. Obté la 2a medalla per *Soberbia*.

Exposició de Belles Arts de Saragossa. Obté la 3a medalla per *Paisaje de los Pirineos*.

Accèssit en el concurs de cartells de toros de les Fiestas de los Sitios de Zaragoza amb la composició intitolada *Déjalo pa mi*.

Arroyo, 1900

Abisme, 1905
Olivella, Palau Novella
(Monestir Budista Tibetà del Garraf)

Soberbia, 1908
Logronyo, Museo de la Rioja
(Dipòsit del Museo Nacional del Prado)

1909 Exposició Regional Gallega. Obté la medalla d'or.
Exposició col·lectiva al Cercle Artístic, de Barcelona (maig)
sota el títol *Exposición de primavera*.

Exposició col·lectiva de dibuixos del Saló d'Art Decoratiu Amat
i Germans, de Barcelona (maig).

Estrena de *La Canción de la Ninfa* al Teatre Apolo de Barcelona
(capricho cómico-lírico en un acto y dos cuadros, libro de
Emilio Roig i música del Maestro Pedro E. de Ferrán).

1910 Viatge a Roma.

Medalla commemorativa a l'Exposició Espanyola a Mèxic.

Obté el 2on premi del concurs de cartells de la Unión
Alcoholera Española, de Madrid.

1911 Viatge al nord de la Península.

Exposició Internacional de Barcelona. Obté la 2a medalla per
Vida.

Exposició a les galeries del Fayans Català, de Barcelona (maig).
Exposa, entre d'altres, *Ànimes alegres*, *La llar del pescador*,
Contrastos (Orgull i modèstia) i *Lo riu Segre*.

Nomenat president de la secció de pintura del Reial Cercle
Artístic de Barcelona per la mort d'Isidre Nonell.

1912 Participa en l'Exposició d'Art, a la Paeria de Lleida (Festa Major
de Maig). Forma part de la Junta d'Admissió i d'Instal·lació
de les Obres.

Dibuixa el cartell anunciador de la cursa de braus de
l'Associació de la Premsa, de Barcelona (maig).

Exposició Nacional de Pintura, Escultura i Arquitectura de
Madrid. Exposa *Vida*, *La Ricitos*, *El hogar del pescador*, *Cabeza
de estudio*, *Fuenterabía* i *Seis notas de color*.

1913 Obté el premi de les planes de color de la revista *Blanco y
Negro*.

1914 Exposició Modern Spanish Art, a Brighton (Anglaterra).

1915 Exposició Nacional de Belles Arts, de Madrid. Medalla per *La
Castiza*.

Després de la mort del pintor Xavier Gosé, es trasllada al
seu domicili de París per recuperar una important col·lecció
de dibuixos que més tard passarà a formar part del fons del
Museu d'Art Jaume Morera.

Es casa amb Dolors Morros Almela, de Burriana (21 d'octubre),
amb qui tindrà quatre fills (Joaquim, Mariola, Consol i
Núria).

1916 Exposició Universal, de Panamà. Obté la 1a medalla per *El
hogar del pescador*.

Exposició al Reial Cercle Artístic, de Barcelona.

Lo riu Segre, c. 1911

La Ricitos, 1912

La Castiza, 1915

1917 Es trasllada temporalment a Lleida per participar en el muntatge i la instal·lació de la primera seu del Museu d'Art Jaume Morera ubicat al Mercat de Sant Lluís. En dissenya el primer logotip.

Fundació de la seva Escola de Dibuix i Pintura, al passatge de la Mercè, 3, baixos, de Barcelona.

1918 Exposició individual a la Sala Parés de Barcelona (gener).

1919 Projecte de decoració de la biblioteca i gerència del Casal de Joventut Republicana de Lleida.

1920 Exposició Espanyola de París. Hi participa amb *La Ricitos*.

1921 Obté la medalla d'or al concurs de paisatges catalans del Reial Cercle Artístic de Barcelona amb el paisatge *Feudalismo*.

Cartell de la Festa Major de Lleida.

Exposició individual al Salón Costa (juliol) de Buenos Aires (Argentina).

1922 Exposició de Belles Arts de Sevilla. Hi presenta *La Costa Brava enjoyada* i *Plaza de pueblo catalán*.

Exposició individual a la Sala Parés de Barcelona (desembre).

1923 Nomenat president de la Junta Directiva de la Cooperativa de Artistas para la Construcción de Casas Baratas.

1924 Exposició individual a la Sala Parés, de Barcelona (febrer).

Exposició al Museo Nacional de Arte Moderno de Madrid (maig).

Exposició al Grupo Escolar, de Girona.

Exposició Nacional de Belles Arts de Madrid. Hi exposa *Pueblo de Montaña*.

1925 Exposició individual a la Sala Parés, de Barcelona (març-abril).

Viatge a Hondarribia, Irún, Algorta i la costa cantàbrica.

Viatge a l'Argentina i l'Uruguai. Marxa el 4 de juliol amb el vapor Reina Victoria Eugenia.

Exposició als Salones Witcomb & Cia., de Buenos Aires (agost).

Exposició al Salones Witcomb & Cia, de Rosario (setembre).

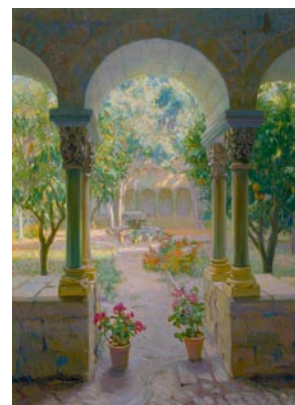
Exposició al Salón de Exposiciones del Banco de la Provincia, de Mendoza (octubre).

Exposició al Saló Guastavino & Carriéres, de Santa Fe (octubre).

Exposició al Salón Moretti, Catelli i Mazzucchelli, de Montevideo (novembre).

1926 Exposició individual al Cercle Artístic, de Barcelona (desembre).

Mor a Barcelona, el 31 desembre.

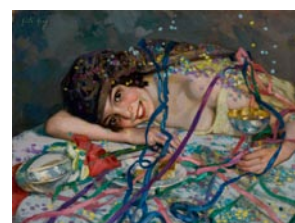
El claustre inefable, 1920

Madrigal, c. 1922

Vinaixa, c. 1924

Alegria carnavalesca, c. 1924

Informació i horaris

Museu d'Art Jaume Morera

Àmbit 1: Av. Blondel, 40 baixos

Àmbit 2: C. Major, 31, Edifici Casino, 1a planta

Museu d'Art Jaume Morera

C. Major, 31, Edifici Casino

25007 Lleida

Tel. 973 700 419

mmorera@paeria.cat

www.paeria.cat/mmorera

Horari

De dimarts a dissabte: de 11 a 14 h. i de 17 a 20 h.

Diumenges i festius: de 11 a 14 h.

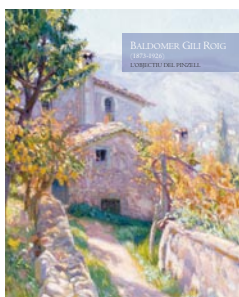
Dilluns tancat

Entrada gratuïta

Visites comentades al públic en general, tots els diumenges a les 12 h

Visites i activitats per alumnes d'educació infantil, primària, secundària i batxillerat

A la venda la publicació:

Baldomer Gili Roig (1873-1926). L'objectiu del pinzell. Lleida:
Institut Municipal d'Acció Cultural (Ajuntament de Lleida), 2008.

225 pàgines

ISBN 978-84-96855-13-7

Català/Castellà

Preu: 20 €

Col·laboren

FUNDACIÓ CAIXA CATALUNYA

Diputació de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Organitzen

Museu d'Art
Jaume Morera

institut municipal d'acció cultural

LA PAERIA
Ajuntament de Lleida